

Taken van de cultuurcoördinator en de schoolleiding

(uit: *Basiscursus voor cultuurcoördinatie en cultuurbeleid vanaf 2010*, www.onderwijscentrum.vu.nl,
Voor meer informatie: Jan Mulder, ionomul@planet.nl)

Deze lijst met taken kan als checklist dienen voor wat er op school al geregeld is of geregeld moet worden aanzien van cultuureducatie. Alle taken bij scenario 1 moeten sowieso goed geregeld zijn. Mocht een school meer willen of al doen, kijk dan naar de taken bij scenario's 2 en 3. Let wel: in elke taak moet voldoende tijd worden geïnvesteerd. Een docent moet dit vanzelfsprekend niet in zijn of haar vrije tijd hoeven te doen.

Scenario 1: Basistaken	Scenario 2: Inhoudelijke taken	Scenario 3: Cultuur schoolbreed
80-120 klokuren per jaar	160-240 klokuren per jaar	240-600+ klokuren per jaar
Vooraf Cultuurkaart-coördinatie	Cultuurcoördinatie met veel aandacht voor samenhang en leerlijnen	Cultuurschool waar cultuureducatie mede de identiteit van de school bepaalt. Cultuurcoördinatie wordt gedragen door de directie en een cultuurteam

Scenario 1

Basistaken (80-120 klokuren per jaar)

Bij scenario 1 is er eerder sprake van een 'Cultuurkaart-coördinator' dan een cultuurcoördinator. Hoewel er weinig inhoudelijk aanpassingen aan het onderwijsprogramma zijn, zorgt men voor een correct en realistisch gebruik van de Cultuurkaart. Ad hoc beslissingen worden vermeden en men loopt niet steeds achter de feiten aan. Er wordt ook rekening gehouden met de wettelijke kerndoelen en eindtermen van CKV in zowel onder- als bovenbouw.

- Cultuurkaart beheren (aanvragen, projectcoördinator aansturen, collega's in alle klassen betrekken, budgethouders coördineren).
- Activiteitenplan maken voor de Cultuurkaart.
- Contacten onderhouden met CJP.
- Cultuurkaart-beleid vaststellen.
- Cultuurkaart-budget en bestedingsplan maken en beheren.
- Culturele activiteiten aanbieden voor de 4e klas vmbo, 5 havo en 6 vwo, indien nodig.
- Zorgen voor culturele activiteiten voor de 3e klas havo/vwo.
- Cultuurkaart-administratie bijhouden.
- Overleg met de directie over de Cultuurkaart.
- Zorgen dat de CKV-kerndoelen (50, 51 en 52) in de onderbouw aan de orde komen.
- Zorgen dat er aandacht is voor de Canon van Nederland.
- Oplossen van problemen, bemiddelen bij conflicten.
- Begroten en afrekenen van projecten en losse activiteiten.
- Ontvangen van en voorbereidingswerk voor bezoekende groepen.
- Zorgen dat er in de onderbouw leestijd wordt besteed aan de collectieve culturele activiteiten (vooraf en achteraf).
- Begeleiden van schoolpresentaties, opzetten van schooltoneel, culturele initiatieven van leerlingen begeleiden.

Scenario 2

Inhoudelijke taken (160-240 klokuren per jaar)

Scenario 2-scholen hebben aandacht voor inhoudelijke samenhang en doorgaande leerlijnen. Een cultuurbeleidsplan voor de komende jaren speelt een centrale rol. De Cultuurkaart wordt gebruikt voor nieuwe culturele initiatieven en om de leerlijnen en samenhang bij cultuureducatie te versterken.

- De taken zoals beschreven bij scenario 1.
- Schoolvisie op cultuureducatie ontwikkelen.
- Doelstellingen van cultuureducatie schoolbreed formuleren.
- Beleidsplan voor cultuureducatie schrijven en bewaken.
- Uitzetten en bewaken van de leerlijn cultuureducatie.
- Inventariseren van het huidige culturaanbod van de school.
- Overleg met directie over cultuurbeleid.
- Actuele, inhoudelijke kennis hebben van wat er op school gebeurt bij alle vakken ten aanzien van culturele activiteiten (dus ook bij de vakken waar cultureel erfgoed een rol speelt).
- Overzicht hebben van het cultuurbeleid van de overheid t.a.v. het voortgezet onderwijs.
- Overleg met vaksecties (onder andere van het leergebied Kunst en cultuur, KV2, CKV-V, CKV1, CKV2/3 (kunst algemeen en kunst praktijkvak), KCV, Geschiedenis, Aardrijkskunde, Nederlands, maar ook andere vakken die activiteiten organiseren).
- Contacten onderhouden met culturele instellingen in de regio.
- Op de hoogte zijn van het culturele aanbod: receptief, actief, secundaire literatuur bijhouden en opzoeken, internetinformatie downloaden, naar manifestaties gaan.
- Aanwinsten mediatheek en overige contacten.
- Onderzoeken of het mogelijk is leerlingen vanaf de eerste klas een cultuurdossier te laten aanleggen en CKV-junior in te voeren.
- Multiculturele activiteiten stimuleren.

Scenario 3

Cultuur Schoolbreed/de cultuurschool (240-600+ klokuren per jaar)

De 'cultuurschool' kiest duidelijk voor een culturele identiteit (zoals andere scholen zich profileren als technasium of sportschool). Cultuureducatie staat centraal in het curriculum en wordt actief gestimuleerd door de schoolleiding en bestuur. De school heeft dus veel te bieden op het gebied van kunst en cultuur. De cultuurcoördinator is iemand met een middenmanagementfunctie en is vooral ook een procesbegeleider en -bewaker.

- De taken zoals beschreven bij scenario 1 en 2.
- Pedagogische (opvoedkundige) visie op cultuureducatie verwoorden.
- Een basisteam voor culturele vorming voorzitten.
- Voorstellen doen voor extra investeringen en middelen in cultuureducatie.
- Onderzoeken of er in de onderbouw elke dag een kunstvak op het rooster kan staan.
- Aandacht voor cultuur bij alle vakken.
- Ouders betrekken bij het cultureel programma van de school.
- Een cultuurdossier invoeren vanaf de eerste klas.
- Leerlingen laten werken aan een eigen cultureel referentiekader.
- de Canon van Nederland integreren in het kunstvakonderwijs in de onderbouw.
- CKV vanaf de eerste klas invoeren.

Taken van de schoolleiding

(Deze taken gelden in meer of mindere mate bij alle drie scenario's)

- Langetermijnbeleid voor cultuureducatie ontwikkelen.
- Het (laten) schrijven van een beleidsplan cultuur.
- Een cultuurcoördinator benoemen.
- Een profielschets voor de cultuurcoördinator schrijven.
- Een takenpakket voor de cultuurcoördinator samenstellen.
- Formatie vrijmaken voor de cultuurcoördinator.
- De betrokken vaksecties stimuleren daar waar het nuttig is samen te werken.
- Een cultuurcommissie in het leven roepen.

Toelichting op de drie scenario's

Welk cultuurscenario past bij de school?

Wanneer begint het schoolcurriculum voor culturele en kunstzinnige vorming en wanneer houdt het op? Het antwoord op deze vraag hangt sterk af van wat de school daadwerkelijk doet met kunst en cultuur. Er zijn zeker drie soorten scholen die men kan onderscheiden als het gaat om culturele identiteit:

De cultuurschool, met zeer veel aandacht voor kunst en cultuur

De school met (redelijk) veel aandacht voor kunst en cultuur

De school met weinig aandacht/draagvlak voor kunst en cultuur

Een *cultuurschool* biedt de leerlingen in alle leerjaren onderwijs en activiteiten in dans, theater, toneel, beeldende vorming, digitale fotografie (audio-visueel) en muziek. Lang niet alle scholen hebben de mogelijkheid om zo'n cultuurschool te zijn, maar toch wel een *school met veel aandacht voor kunst en cultuur*. Voor deze scholen is het goed mogelijk om samenhang en doorgaande leerlijnen voor culturele vorming veilig te stellen door middel van duidelijk beleid. *Scholen met minder aandacht of draagvlak voor kunst en cultuur* zullen de Cultuurkaart veelal inzetten op vakniveau, maar samenhang en leerlijnen komen misschien moeizaam tot stand, tenzij men wil investeren in een koerswijziging.

Drie scenario's voor cultuureducatie

Elke school kan zelf bepalen hoe ze cultuureducatie vorm geeft, binnen de gestelde regels en voorwaarden. Maar wat past het beste bij de school?

Hieronder staan drie scenario's die hierbij van dienst kunnen zijn. Voor alle scenario's geldt: uitgaan van duidelijke doelstellingen (cultuurbeleid, goede afspraken en praktische coördinatie).

Scenario 1: Basispakket

Scenario 2: Samenhang en aansluiting

Scenario 3: De cultuurschool

Het *basispakket* houdt rekening met wat er hoe dan ook moet gebeuren, zonder veel inhoudelijke aanpassingen aan het programma in de onder- en bovenbouw.

Kiest de school voor een meer inhoudelijke invulling van cultuureducatie kijk dan naar de rubriek *samenhang en aansluiting*.

Bij het derde scenario, *de cultuurschool*, is cultuureducatie de basis van het onderwijsprogramma.

Uitwerking van de drie scenario's

<p>Scenario 1</p> <p>BASIS PAKKET</p>	<p>Dit scenario beschrijft wat elke school, naast de kerndoelen en eindtermen van de kunstvakken, ook moet regelen ten aanzien van cultuureducatie. Veel van deze punten betreffen de Cultuurkaart.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De Canon van Nederland - Een projectcoördinator en een Cultuurkaart-coördinator aanwijzen - Leerlingen jaarlijks persoonlijk de kaart laten activeren - Voor elke klas een docent aanwijzen die de leerlingen uitlegt hoe de kaart te activeren en te gebruiken - Budgethouders aanwijzen die het collectief budget beheren - Culturele activiteiten in elk schooljaar regelen/laten bezoeken - Contact opnemen en onderhouden met de lokale culturele instellingen - Rekening houden met de CKV-kerndoelen in de onderbouw - Rekening houden met de eindtermen van het examenvak CKV - Beleid vaststellen voor het gebruik van de cultuurkaart - Een bestedingsplan maken voor de kaart - Zorgen dat het geld tijdig wordt uitgegeven - Ouders informeren - Vermijden dat er met de cultuurkaart op een ad hoc manier wordt omgegaan
<p>Inzet van tijd en formatie om deze zaken goed te regelen</p>	<p>Voorwaarde om een en ander goed te kunnen regelen is voldoende tijd. De docenten die met deze taken worden belast hebben de eerste 2 of 3 jaar hiervoor op jaarbasis naar schatting (gebaseerd op ervaringen van de afgelopen 10 jaar) 80 – 120 klokuren nodig, bovenop wat men al heeft voor kunst/cultuurcoördinatie. OCW en CJP onderschrijven dit advies.</p>

<p>Scenario 2</p> <p>SAMENHANG EN AANSLUITING</p>	<p>De punten uit scenario 1 moeten ook in scenario 2 worden geregeld, maar er komt wel wat bij.</p> <p>-Aandacht voor samenhang en leerlijnen en het gebruik van de kaart om nieuwe culturele initiatieven te ontplooiën.</p> <p>-De school zet de Cultuurkaart in om te zorgen dat leerlingen in elke klas gevarieerde, culturele activiteiten van professionals ervaren. Dit kan in de onderbouw vanuit de kunstvakken georganiseerd worden, maar er kunnen ook andere vakken, het mentoraat of schoolteams bij betrokken zijn. CKV-junior kan als vak of project een rol spelen.</p> <p>-Voorbereiding en nabespreking van gezamenlijke activiteiten is een belangrijk uitgangspunt in de onderbouw.</p> <p>-Een cultuurdossier zorgt voor reflectie en inhoudelijke aansluiting met vervolgleerjaren.</p> <p>-CKV wordt ook in derde klas HAVO en VWO georganiseerd.</p> <p>Kenmerkend voor scenario 2:</p> <p>-De directie werkt 'proactief' mee aan de inhoudelijk introductie van de cultuurkaart.</p> <p>-De school kent een cultuurcommissie, heeft een of meer cultuurcoördinatoren, een beleidsplan voor cultuureducatie en betrekkelijk veel docenten die zich in (willen) zetten voor culturele activiteiten.</p>
<p>Inzet van tijd en formatie om deze zaken goed te regelen</p>	<p>Inzet van tijd/formatie om dit te regelen:</p> <p>Bovenop de formatie van scenario 1 is het aan te raden een aantal docenten uit de onder- en bovenbouw 40 – 80 uur per persoon op jaarbasis te geven, om de scenario 2 zaken te regelen. Dus in totaal minimaal 160 – 200 klokuren.</p>

<p>Scenario 3</p> <p>DE CULTUUR SCHOOL</p>	<p>Scenario 3 gaat uit van een school die zich duidelijk profileert als een cultuurschool -een cultuurprofielschool- of in ieder geval een school waar cultuureducatie een centrale rol speelt in het curriculum. De kunstvakken zijn belangrijk voor de school.</p> <p>Voor deze scholen biedt de Cultuurkaart ondersteuning bij het invullen van de culturele ambities en plannen.</p> <p>-Scenario 3 kan inhouden dat de school vanaf het eerste tot het laatste leerjaar CKV aanbiedt, als vak, project of keuzeactiviteit, vanuit een duidelijke visie op cultuureducatie, zoals vastgelegd in een beleidsplan.</p> <p>-Rapportage aan ouders over de culturele ontwikkeling van de leerling vindt regelmatig plaats.</p> <p>-De doorgaande leerlijn wordt door middel van een <u>basisteam</u> van CKV docenten in onder- en bovenbouw gedragen.</p> <p>-De leerling werkt aan een persoonlijk <i>cultureel referentiekader</i>, dat door middel van een (digitaal) cultuurdossier zichtbaar wordt gemaakt.</p> <p>-Aan het einde van zijn/haar schoolloopbaan heeft de leerling een cultuurdossier samengesteld met een overzicht van alle activiteiten, creatieve en/of persoonlijke verwerkingen en reflectieopdrachten vanaf de eerste klas.</p> <p>-Het examenvak CKV houdt als examenvak een eigen status, maar wordt nadrukkelijk gezien als een onderdeel van de leerlijn cultuureducatie.</p>
<p>Inzet van tijd en formatie om deze zaken goed te regelen</p>	<p>Inzet van tijd/formatie om dit te regelen: Dit is afhankelijk van de grootte en complexiteit van de school. In de beginjaren – om het proces op gang te brengen – kan men denken aan 200 – 600 uur op jaarbasis, voor een team van zeer gemotiveerde docenten onder leiding van een of meer cultuurcoördinatoren. De schoolleiding steekt zelf ook inhoudelijk redelijk veel tijd in het proces, en neemt waar nodig het voortouw.</p>